

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

**Методичні рекомендації
до виконання і захисту бакалаврської
та магістерської робіт**

Для здобувачів спеціальності
023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

(2-ге видання, перероблене і доповнене)

Укладач Михайло Сидор

Дрогобич
2023

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 2 від 08.02.2018 р.)

Рецензенти:

Чуйко Олег Дмитрович, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну і теорії мистецтва навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Мельник Галина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Відповідальний за випуск:

Бермес Ірина Лаврентіївна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

С 34 **Методичні рекомендації до виконання і захисту бакалаврської та магістерської робіт.** 2-ге вид., переробл. і допов. [для здобувачів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»] / укладач Михайло Сидор. Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 64 с.

Методичні рекомендації укладено відповідно до чинних навчальних планів підготовки фахівців першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», затверджених ректором Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, та Програм захисту кваліфікаційних робіт на здобуття означених освітніх рівнів за вказаною спеціальністю, затверджених кафедрою вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва (протокол № 5 від 29 листопада 2022 р.).

У рекомендаціях висвітлено основні вимоги щодо підготовки, виконання, оформлення і захисту кваліфікаційних (бакалаврської та магістерської) робіт із зазначеного профілю відповідно до сучасних тенденцій освітнього процесу у закладі вищої освіти.

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ 1. Вимоги та рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт (бакалаврської, магістерської) відповідного профілю	5
1.1. Загальні положення	5
1.2. Організація та етапи виконання кваліфікаційної роботи	9
1.3. Оформлення пояснювальної записки	13
1.4. Орієнтовна тематика для кваліфікаційних художніх робіт	24
Розділ 2. Процедура захисту кваліфікаційної роботи	27
2.1. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи	27
2.2. Захист кваліфікаційної роботи	29
2.3. Оцінювання кваліфікаційної роботи	39
Рекомендовані джерела інформації	43
Додатки	46

ПЕРЕДМОВА

Готовність до професійної художньо-творчої діяльності залежить від багатьох чинників її безпосереднього формування. Ключовими тут виступають і набуття мистецької грамоти, пізнання образно-видових та стилістичних характеристик творення зображень, й освоєння закономірностей, процесів та технологій мистецько-творчої діяльності. Сюди додається й рівень оперування технічними прийомами зображення, володіння методами майстерності, вільне використання засобів виражальної мови мистецтва. Концептуальна ідея такого підходу зумовлюється положенням про те, що повноцінне формування професіоналізму не може здійснюватися ні без досконалого освоєння теорії мистецтва, ні без освоєння мистецького ремесла, яке забезпечує свободу у вираженні творчого задуму – як суто художнього, так і дизайнерського, прикладного, методичного, тощо.

Підсумкова атестація такої готовності майбутніх фахівців спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» і за першим (бакалаврським), і за другим (магістерським) рівнями вищої освіти передбачають виконання відповідної кваліфікаційної роботи та її захист перед екзаменаційною комісією.

Метою цього посібника є надання здобувачам означеної спеціальності за кожним із вказаних освітніх рівнів конкретної методичної допомоги для виконання кваліфікаційної роботи (авторської розробки та втілення у матеріалі певної тематичної композиції, написання до виконаного твору пояснювальної записки), її належного оформлення, підготовки до захисту, ознайомлення із самою процедурою захисту та критеріями оцінювання виконаного, його представлення та власне захисту. Висвітлені тут вимоги, рекомендації, поради допоможуть студентам більш свідомо підійти до виконання усіх складових відповідної кваліфікаційної роботи та реалізувати свої творчі ідеї у дусі сучасних мистецьких тенденцій та в рамках вимог і настанов проходжуваного ними навчального процесу.

РОЗДІЛ 1

ВИМОГИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (БАКАЛАВРСЬКОЇ, МАГІСТЕРСЬКОЇ) ВІДПОВІДНОГО ПРОФІЛЮ

1.1. Загальні положення

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», стандартів вищої освіти, нормативних актів МОН України, Положення про організацію освітнього процесу в університеті та Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка.

Виконання кваліфікаційних робіт (бакалаврської, магістерської) зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» передбачено чинними Державними стандартами вищої освіти з цієї спеціальності (відповідно для бакалаврів та магістрів), також Освітньо-професійними програмами та Навчальними планами підготовки фахівців такого напрямку безпосередньо за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти.

Керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва як випускової, які мають наукові ступені та/або вчені звання. Керівниками бакалаврських робіт можуть призначатися викладачі, які не мають наукових ступенів і вчених звань. Керівник формує завдання на кваліфікаційну роботу, рекомендує базову літературу, інші важливі для розкриття теми роботи джерела, консультує студента щодо розв'язання поставлених перед ним завдань, здійснення ним творчих пошуків та безпосереднього практичного виконання роботи, її оформлення тощо, підписує виконану роботу та надає письмовий відгук щодо характеристики діяльності студента у процесі її виконання.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», як бакалаврська, так і

магістерська, – це підсумкова самостійна робота студента творчого характеру (під наставництвом призначеного керівника), яка у своєму кінцевому результаті та відповідності до отримуваного рівня вищої освіти має постати оригінальним художнім твором з певного виду образотворчого чи декоративно-прикладного мистецтва та укладеною до нього пояснювальною запискою. Така форма підсумкових атестацій здобувачів означеної спеціальності як за першим (бакалаврським), так і другим (магістерським) рівнями вищої освіти дає можливість комплексно та водночас концентровано об'єктивно визначити результативність проходження студентом відповідного освітнього процесу. Виконується кваліфікаційна робота від моменту затвердження її теми. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня теми кваліфікаційних робіт затверджуються у сьомому семестрі і процес виконання роботи триває до кінця восьмого семестру (на заочній формі навчання – 3–4 семестри). Для здобувачів другого (магістерського) рівня теми кваліфікаційних робіт затверджуються у першому семестрі і процес виконання роботи відбувається упродовж усіх трьох навчальних семестрів.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи з означеної спеціальності: систематизувати, закріпити й удосконалити у бакалаврантів теоретичні знання та практичні уміння і навички, які безпосередньо формувалися базовими навчальними предметами («Композиція», «Рисунок», «Живопис», «Основи кольорознавства», «Декоративно-прикладне мистецтво та художні промисли», «Художньо-прикладна графіка», «Скульптура та пластична анатомія»), а також іншими профільними дисциплінами; актуалізувати інтегрування й повноцінне використання набутих ними знань, умінь і навичок для розв'язання відповідних теоретичних і практичних завдань у сферах образотворчого та декоративного мистецтва; встановити фактичну відповідність рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки їх як майбутніх бакалаврів означеної галузі та спеціальності вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики галузевого стандарту якості освіти.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи: поглибити, систематизувати й закріпити набуті магістрантами фахові знання, уміння та навички, також сформовані у них професійні компетентності через призму комплексного науково-творчого розкриття певної розроблюваної (досліджуваної) проблеми, на засадах цілеспрямованого поєднання художньо-творчого, технічно-виконавського, інноваційного та загалом мистецтвознавчого аспектів; актуалізувати відповідне системне інтегрування та максимальне й довершене використання набутих ними знань, умінь і навичок для розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва; встановити фактичну відповідність рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки їх як магістрів означеної галузі та спеціальності до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики галузевого стандарту якості освіти.

Тематики кваліфікаційних робіт укладаються професорсько-викладацьким складом випускової кафедри, відтак розглядаються і затверджуються на засіданні цієї кафедри, далі іншими (вищими) відповідними інстанціями університету на початку тих семестрів, якими розпочинаються терміни виконання таких робіт (див. зазначене вище відповідно до освоюваного освітньо-кваліфікаційного рівня та форм навчання).

Успішне виконання студентом кваліфікаційної роботи на обрану ним тему передбачає розв'язання низки провідних завдань, що обумовлені специфікою такої роботи у сфері оволодіння спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Насамперед, об'єктивного, відповідно коригованого освітнім кваліфікаційним рівнем професійної підготовки системного аналізу станів і тенденцій в обраному для опрацювання напрямі художньо-творчої діяльності, його дослідженості у наукових та навчально-методичних працях, ґрунтовного вивчення обраної художньої техніки, відповідної їй технології виконання, щоб на основі усього цього здійснити продуктивний пошук та формування оригінального творчого авторського задуму (з узгодженням остаточного ескізу майбутнього

твору в рамках теми кваліфікаційної роботи) та його безпосередньо професійного, майстерного практичного втілення в обраному матеріалі.

Творча (художньо-практична) робота може бути виконана у певному різновиді образотворчого чи декоративно-прикладного мистецтва, а саме: живопису, графіці, об'ємній або рельєфній скульптурі, кераміці, гобелені, художній вишивці, розписі на дереві, склі, тканині тощо. Для виконання творчої роботи також можуть бути використані змішані техніки, авторська техніка, колаж тощо.

Найбільш оптимальні (орієнтовні) розміри для художніх творів, що виконуються на площині: 60–70 × 80–90 см (для бакалаврських робіт), 70–90 × 100–120 см (для магістерських робіт); для творів, що виконуються в об'ємі: в межах 40 × 40 × 60 см (для бакалаврських робіт), 60 × 60 × 90 см (для магістерських робіт). Проте означене тут має лише рекомендаційний характер, оскільки художня значимість мистецького твору, глибина і повнота розкриття задуманого аж ніяк не вимірюється параметрами величини роботи.

Завершений художній твір, виконаний у рамках затвердженої теми кваліфікаційної роботи, також узгодженого з керівником роботи ескізу, з урахуванням настанов і вимог безпосереднього технічного та технологічного втілення задуманого у матеріалі, подається на захист в охайному, естетично оформленому вигляді.

Відповідно до виконаного художнього твору, як основної, практичної частини кваліфікаційної роботи (бакалаврської, магістерської), виконується пояснювальна записка, яка являється теоретичною частиною кваліфікаційної роботи. Безпосереднє формування її змістового наповнення має бути тісно й логічно прив'язане до розкриття теми кваліфікаційної роботи та власне суті виконаного автором мистецького твору. Слід дотримуватися конкретних вимог щодо її написання та оформлення, які проговорюються заздалегідь.

Термін подачі студентом виконаної кваліфікаційної роботи керівнику (на кафедрі) затверджується на засіданні випускової кафедри при розгляді тем для таких робіт.

Виконані художні твори, як практична частина кваліфікаційних робіт, студентам не повертаються, а зберігаються у фонді випускової кафедри (факультету) з метою подальшого використання в освітньому процесі.

1.2. Організація та етапи виконання кваліфікаційної роботи

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає розширення й поглиблення у студентів теоретичних знань з обраної проблеми; систематизацію й аналіз ними сучасних мистецьких підходів до розв'язання художньо-творчих завдань; поглиблення у них знань із суміжних наук, удосконалення вмінь і навичок самостійно здійснювати художньо-творчу діяльність, формування навичок організаційної роботи у процесі художнього експериментування; розвиток умінь застосовувати одержані знання при розв'язанні конкретних творчих завдань; удосконалення навичок самостійної роботи із науковою (зокрема мистецтвознавчою), культурологічною, матеріалознавчою літературою; набуття студентами готовності й здатності до самоосвіти і саморозвитку, продуктивної самостійної художньо-творчої роботи, моделювання її алгоритмів, проведення аналізів напрацьованого.

Здійснення переліченого відбувається під безпосереднім наставництвом (супроводом) призначеного випусковою кафедрою керівника кваліфікаційної роботи, яке передбачає надання рекомендацій, настанов, консультацій щодо суті виконуваної роботи, особливостей та нюансів її технічних аспектів, шляхів і етапів втілення задуманого, проведення аналізу виконаного, визначення й обґрунтування шляхів і способів виправлення допущених помилок, огріхів тощо.

Рівень виконання практичної частини кваліфікаційної роботи (графічного, живописного, скульптурного твору, твору (виробу) декоративно-прикладного характеру тощо) має засвідчувати високу освітню і професійну підготовку її автора, зокрема розуміння композиційних законів у сфері образотворення, вдале використання їх у виконуваному мистецькому творі, грамотне володіння комплексом

виражальних засобів (образотворчих, декоративно-прикладних), технічна і технологічна довершеність, здатність до самостійного розв'язання творчих завдань.

Ескізна частина (ескізування) загального процесу виконання студентом кваліфікаційної роботи відображає його безпосередню підготовчу діяльність з розробки і створення практичної художньої роботи (мистецького твору): пошуки композиційного, колористичного, пластичного та інших художніх рішень обраної тематичної зав'язки, визначення технологічних особливостей виконання твору, узгодженості їх зі специфікою самої техніки (групи технік) безпосереднього втілення задуманого у матеріалі.

Ескіз майбутнього твору виконується на аркуші узгодженого формату (як мінімум А-4). Розробкою такого мають постати загальний вигляд втілюваної у матеріалі композиції (остаточного графічного, живописного чи об'ємно-пластичного варіанту виконуваного твору) згідно з визначеною темою та, за потреби, загальні проєкції майбутнього твору із зазначеними його основними (ключовими) розмірами. Виконаний ескіз (можливо разом із усіма пошуковими варіантами ескізування розроблюваної творчої ідеї) підшивається у додатки пояснювальної записки. Додатково можуть бути представлені й фото- та відеоматеріали, підготовлені мультимедійні презентації щодо суті та змісту виконуваного і т. ін.

Процес виконання кваліфікаційної роботи охоплює:

- вибір і затвердження теми роботи;
- першу (настановчу) консультацію: визначення мети, постановка ключових завдань та формування плану роботи, окреслення загальних етапів реалізації задуманого, обговорення його ключових аспектів; визначення термінів виконання етапів роботи;
- опрацювання дотичних до теми роботи літературних джерел, аналіз оригінальних творів, ілюстративних матеріалів тощо;
- аналіз технічних особливостей та технологій виконання мистецьких творів, якими планується безпосередньо втілити тему творчої роботи; початок роботи над формуванням пояснювальної записки до практичної частини кваліфікаційної роботи;

– пошук змісту та композиційного вираження майбутнього твору, робота над варіантами;

– визначення остаточної композиції майбутнього твору, деталізацію основного ескізу (за потреби – розробка проєкту, креслень тощо);

– практичне виконання творчої роботи в матеріалі згідно зі створеною та затвердженою композиціями;

– оформлення виконаної роботи та подання її керівникові (на кафедрі).

Етапи виконання художнього твору (практичної частини кваліфікаційної роботи):

1. Визначення відповідно до обраної теми кваліфікаційної роботи загальної концепції (ідеї, мотиву, сюжету) майбутнього художнього твору – *в основу покладаються уподобання, зацікавлення тим чи тим видом образотворчого (декоративно-прикладного) мистецтва, художнім стилем, особливостями образотворення, техніками і технологіями виконання зображень, манерами художнього (авторського) письма, трактування форм, об'ємів, пластики тощо).*

2. Пошук та збір (напрацювання) базового матеріалу: *а) проведення спостережень навколишньої дійсності, аналіз об'єктів, предметів, явищ, які можуть бути або ж стануть компонентами композиційного рішення майбутнього твору; б) перегляд ілюстративного матеріалу за тематикою роботи, вміщеного у мистецьких альбомах, мистецтвознавчій, навчальній та методичній літературі тощо; в) виконання з натури етюдів та замальовок об'єктів довкілля (потенційних компонентів композиції майбутнього твору), переведення природних аналогів у стилізований формат тощо.*

3. Робота над пошуком композиційної зав'язки майбутнього твору *(виконання ескізів композиції картини (скульптури, виробу декоративно-прикладного спрямування), пошук загальної композиційної схеми, її динамічної (статичної) структури, образного модуля, визначення формату, об'ємних (рельєфних) параметрів, просторових планів, основного колористичного, тонального, фактурного укладу твору тощо).*

4. Остаточне визначення образно-змістової структури майбутнього твору (*виношування задуму (інкубаційний період), остаточне визначення сюжетно-композиційного змісту твору, робота над удосконаленням обраного варіанту твору, продумування основних і другорядних деталей композиції*).

5. Початкова стадія безпосереднього виконання твору (напр. картини): а) підготовка основи картини (*натягування полотна на підрамник, вирізання за розмірами картону тощо*); б) ґрунтування основи (*готовими ґрунтовими сумішами; синтетичними ґрунтами на основі емульсії ПВА: на просушений, проклеєний розчином ПВА (1/5 частина клею на 4/5 частини води) картон чи драперію наносять пензлем або щіткою ґрунт-масу (1/5 частина ПВА, 2/5 частини води, 1/5 частина крейди, 1/5 частина сухих цинкових білил*).

6. Намічання на підготовленій основі картини меж просторових планів, нанесення загальних контурів компонентів композиції (*робота виконується фарбою темного тону або вуглиною, олівцем тощо*).

7. Виконання підмальовки (*прокладання на підготовленій основі помірно насичених (не в повну силу передбаченого звучання) кольорових плям для початкового відтворення колориту роботи*).

8. Робота над відтворенням загальних тональних та колірних відношень (*узагальнене моделювання зображуваних форм з урахуванням композиційних акцентів, сюжетних доміант, повітряної перспективи тощо; робота ведеться за принципом «від великого – до дрібного»*). На цьому етапі пишемо від темного до світлого. Спочатку прокладаються темні зони, тіні, які дають звучання усій картині. Далекі просторові плани промальовуємо більш м'якими тонами, ближні плани (перший, другий), основні об'єкти композиції – більш пастозно.

9. Деталізація зображуваного (*виявлення головного та другорядного у колірному стані, детальна проробка форм і об'ємів зображуваних об'єктів згідно з просторовими планами*).

10. Узагальнення зображуваного. Завершення роботи (*посилення або послаблення деталей за світлотою, колірними відтінками, насиченістю, контрастними відношеннями; робота виконується за принципом «від дрібного, часткового, малого – до цілісного,*

об'єднавчого, узагальненого»). Усе написане приводимо до єдиного цілісного сприйняття, щоб усі композиційні компоненти сприймалися як нероздільне ціле, цілеспрямовано логічно об'єднана форма, річ, структура тощо, а не окремими фрагментами, частинами. Завершується робота оформленням виконаного твору: монтування картини у раму, паспарту, за потреби встановлення під скло тощо, підготовка подіуму (підставки) для скульптурного твору, створення відповідного експозиційного середовища чи спеціальної підставки-утримувача для твору (виробу) декоративно-прикладного спрямування тощо.

1.3. Оформлення пояснювальної записки

Оформлення виконаних пояснювальних записок як теоретичних частин кваліфікаційних робіт мистецького спрямування здійснюється відповідно до вимог ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». Мова написання пояснювальної записки – державна.

Робота над пояснювальною запискою розпочинається з укладання її змісту (формування робочого плану) за конкретними передбаченими до висвітлення питаннями, опрацювання (пошуку, вивчення, систематизації, аналізу) наукової, довідкової літератури та інших джерел, дотичних до теми кваліфікаційної роботи. Посередництвом напрацьованого формуватимуться матеріали основної частини (розділів, підрозділів) пояснювальної записки, даватимуться аналізи й обґрунтування висвітленого, підтвердження фактів, означень, тверджень, власних доводів тощо.

Зважаючи на специфіку кваліфікаційної роботи, у якій основною постає практична мистецька складова (виконання автором художнього твору, за власним задумом, творчою ідеєю тощо), оптимальний обсяг пояснювальної записки (без списку використаної літератури та додатків) становить: для бакалаврської роботи – 30–32 сторінки друкованого тексту; для магістерської роботи – 35–40 сторінок.

Структура пояснювальної записки: титульний аркуш, сторінка із завданнями на підготовку кваліфікаційної роботи, сторінка для

зазначення оцінки та мотивації оцінки захисту роботи, сторінка з анотаціями про виконану роботу, зміст, перелік умовних позначень, скорочень (у разі потреби), вступ, основна частина (розділи), висновки, список використаних джерел, додатки.

Титульний аркуш має містити:

– позначення:

Міністерство освіти і науки України,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,

Кафедра вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва;

– позначення «До захисту допускаю» – засвідчення завідувача кафедри (*з підписом і зазначенням дати*) про допуск кваліфікаційної роботи до захисту;

– найменування теми кваліфікаційної роботи;

– назву спеціальності (із зазначенням її шифру), за якою виконана ця кваліфікаційна робота;

– назву освітньої програми, за якою відбувався навчальний процес;

– позначення «Бакалаврська (або, відповідно Магістерська) робота (пояснювальна записка)» із назвою кваліфікації, яку здобуває студент;

– прізвище, ім'я, по батькові автора роботи (*з підписом*);

– прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання (посада) керівника кваліфікаційної роботи (*з підписом*);

– найменування міста, де розташований заклад вищої освіти, і рік захисту кваліфікаційної роботи.

Зразок оформлення титульного аркуша подано у додатку А.1.

Завдання на підготовку кваліфікаційної роботи охоплюють вихідні дані для роботи, перелік питань, які здобувачу вищої освіти необхідно висвітлити та виконати практично, перелік основних літературних джерел і програмних продуктів, які належить використати у процесі підготовки роботи, календарний план виконання роботи та термін її завершення і подання до захисту тощо. Завдання на кваліфікаційну роботу затверджує завідувач кафедри, на якій

виконується робота. Зразок оформлення сторінки із завданнями на підготовку кваліфікаційної роботи подано у додатку А.2.

Зразок сторінки для зазначення **оцінки та мотивації оцінки захисту роботи** подано у додатку А. 3.

Анотації змісту виконаної роботи подаються українською мовою та однією з іноземних, наприклад англійською. Обсяг кожного з ідентичних текстів у межах 150 слів. Зразок сторінки подано у додатку А. 4.

Перелік умовних позначень, скорочень і термінів подається у разі потреби. Його друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, справа – їх докладну розшифровку. Зразок сторінки подано у додатку А. 5.

Зміст подається на початку пояснювальної записки з найменуванням та зазначенням номерів початкових сторінок усіх її структурних частин, зокрема перелік умовних позначень (якщо такий розміщено за потреби), вступу, розділів, підрозділів та пунктів (якщо останні включені до структури основної частини записки і мають заголовки), висновків, списку використаних джерел, додатків. Приклад оформлення сторінки зі **змістом** – у додатку А. 6.

Вступ має містити такі пункти:

- розкриття актуальності теми бакалаврської (магістерської) роботи;
- визначення об'єкта і предмета творчої розробки;
- зазначення мети, основних завдань бакалаврської (магістерської) роботи;
- визначення теоретичних та практичних методів безпосереднього виконання намічених завдань;
- окреслення і обґрунтування ідеї художнього твору (практичної частини кваліфікаційної роботи);
- опис структури (змісту) пояснювальної записки.

Рекомендований обсяг вступу – 5–6 сторінок друкованого тексту.

Основну частину пояснювальної записки рекомендується укладати у двох розділах.

У першому розділі (мінімально з двома підрозділами, можливо навіть з пунктами) розкриваються мистецтвознавчі основи виконання творчої роботи за обраною темою, наводиться історична довідка про обраний вид образотворчого (декоративно-прикладного) мистецтва, розкриваються його засоби виразності, технології виконання творів тощо.

У другому розділі (мінімально з двома підрозділами, можливо навіть з пунктами) розкриваються художньо-композиційні, технічні та технологічні аспекти виконання творчої роботи за обраною темою, здійснюється детальне розкриття (аналіз) творчого задуму, обґрунтовуються композиційна будова твору, вибір художніх засобів передачі виразності зображуваного, надається опис авторських технологій (технік) практичного втілення задуманого, висвітлюється те нове, що автор вніс особисто у розробку проблеми тощо.

Рекомендований обсяг для висвітлення цих розділів: для бакалаврських робіт – 16–18 сторінок друкованого тексту, для магістерських робіт – 20–24 сторінки.

У **висновках** вказується ступінь досягнення наміченої мети, розкриття ідеї твору у його виконанні, підсумовуються результати рішення поставлених у роботі завдань (конкретно по кожній із намічених позицій – скільки було поставлено завдань, стільки й пунктів висновків).

Рекомендований обсяг висновків – 4–5 сторінок друкованого тексту.

Список використаних джерел укладається в алфавітному порядку (за прізвищами авторів праць, найменувань праць тощо) згідно з чинними вимогами оформлення бібліографії (на основі положення ДСТУ 8302:2015; див. додаток Б). Притому спочатку зазначаються праці, видані українською мовою, потім джерела латинкою (якщо такі використані у роботі).

Допустимий мінімальний обсяг опрацьованих та використаних у роботі джерел (з безпосереднім посиланням на матеріали праць у текстовій частині): для бакалаврських робіт – 25 позицій, для магістерських – 35.

У додатках уміщується відповідний текстовій частині ілюстративний матеріал (малюнки, світлини, ксерокопії, сканкопії), також таблиці, схеми, діаграми тощо, матеріали методичного характеру, які допомагають поглиблено розкрити суть напрацьованого безпосередньо у творчій роботі та висвітленого у розділах пояснювальної записки. Обов'язковим є фіксування ескізних пошуків у розробці творчої авторської роботи та світлин, на яких відображені основні етапи її безпосереднього виконання та кінцевий результат (завершений твір).

Пояснювальна записка формується комп'ютерним набором тексту (текст без переносів, на всю ширину колонки) шрифтом *Times New Roman* текстового редактора *Word* розміру 14 з міжрядковим інтервалом 1,5 та роздруковується за допомогою комп'ютерного принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм). При наборі тексту треба залишати береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку має бути чітким з однаковою щільністю тексту, стрічка – чорного кольору середньої жирності.

Текст основної частини пояснювальної записки поділяють на розділи і підрозділи. Останні можуть включати пункти і підпункти.

Заголовки кожної структурної частини пояснювальної записки («ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1 (2) і т. д.» (з їх безпосередніми назвами), «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту на сторінці. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розбивку у підбір до тексту. В кінці надрукованого заголовка ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3–4 інтервалам.

Кожну структурну частину пояснювальної записки починають з нової сторінки.

До загального обсягу пояснювальної записки не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та ілюстрації (малюнки, фотографії, схеми тощо), які повністю займають площу сторінки.

Усі сторінки зазначених елементів пояснювальної записки підлягають нумерації на загальних засадах. Нумерацію подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою пояснювальної записки є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, не проставляючи на ньому номер. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини пояснювальної записки, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Однак всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайно. Не нумерують лише їхні заголовки, тобто не можна друкувати: «1 ВСТУП» або «Розділ 4. ВИСНОВКИ». Номер розділу зазвичай ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). У тому ж рядку подається заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера має стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Приклад оформлення сторінки із заголовками розділу, підрозділів та пунктів подано у додатку А. 7.

Ілюстрації (фотографії, малюнки, схеми, креслення, карти тощо) і таблиці треба подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Іл.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Іл. 1. 2 (другий малюнок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у пояснювальній записці подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (тобто друга таблиця першого розділу).

Якщо у пояснювальній записці одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1. 2».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору треба наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що

викликали полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування має бути прямим і повним, без жодного довільного скорочення чи узагальнення авторського тексту, без спотворень думок автора, змісту і логіки його тверджень, доведень, умовиводів тощо. Пропуск слів, речень, навіть цілих текстових абзаців при цитуванні допускається, однак без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками (...). Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) цитати, також констатування певних фактів, явищ, авторських доводів, тверджень, гіпотез тощо обов'язково супроводжуються посиланням на джерело (чи декілька джерел) у квадратних дужках, наприклад, «... вченим доведено, що кольорова гармонія... [3, 42]», «...у дослідженні цього явища науковці прийшли до висновку, що... [8, 56; 12, 29]»; якщо посилання на джерело стоїть у кінці речення, то крапка зазвичай ставиться після дужки, якою воно закривається, наприклад: «Образотворче мистецтво є важливою складовою культуротворчих процесів...» [7, 35].;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора та коректним щодо оцінювання його результатів і також робити відповідні посилання на джерело та сторінку; текст непрямого цитування у лапки не береться;

д) коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, представлені (у них) на декількох сторінках (двох і більше), тоді в посиланні на них вказують «початковий» і «кінцевий» номери конкретного діапазону (числа) сторінок використаного джерела, на які дано посилання. Наприклад, «... за результатами проведених досліджень, ... процес поглибленого освоєння графічних і живописних технік, технологій, відповідних їм матеріалів та інструментарію характеризується досконалим...» [4, 18–27] ([15, 18–27, 42–50]);

е) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те і те знижує рівень праці: надмірне цитування створює враження комплілятивності роботи, надає їй реферативний контекст, а недостатнє – зменшує наукову цінність викладеного матеріалу;

є) якщо необхідно виявити ставлення автора кваліфікаційної роботи до цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або запитання;

ж) якщо автор кваліфікаційної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, терміни чи твердження, то слід зробити спеціальне застереження. У такому випадку після тексту, який пояснює (розшифровує) таке виділення, ставиться крапка, потім дефіс та вказуються ініціали автора пояснювальної записки. Текст застереження вміщується у круглій дужці. Окрім того, таке застереження (пояснення, розшифрування), як і весь напрацьований матеріал кваліфікаційної роботи, має бути подане з позиції «ми» (згідно з етичними нормами висвітлення та представлення наукових праць, кваліфікаційних робіт тощо). Наприклад, автором магістерської роботи є О. Й. Самбірська. Якщо у матеріалах пояснювальної записки вона зробила певні застереження з тієї чи тієї проблеми, явища, факту, то (відповідно до їхнього змісту та характеру) у тексті вони повинні мати таке оформлення (зразки): (курсив наш. – О. С.), (підкреслено нами. – О. С.), (розбивка наша. – О. С.).

Посилання у тексті пояснювальної записки (вступі та основній частині) на джерела як загалом праці, у їх повному форматі, роблять згідно з їхнім переліком. Наприклад, ...проблема, що досліджується, частково розкрита у праці [1] (у працях [1; 3; 7], або ж у працях [2–5]).

При розкритті стану вивченості досліджуваної проблеми (розроблюваної теми), аналізуванні використаних у пояснювальній записці джерел зазначення самих джерел (праць) подається із прізвищами їхніх авторів за алфавітним порядком власне прізвищ (наприклад, ...наукові доробки А. Кириченко [7], М. Селівачова [10], І. Туманова [15], М. Яремківа [18]...), або за хронологією виходу у світ обговорюваних праць із зазначенням року їх видання (наприклад,

...наукові розвідки М. Селівачова (2005) [10], А. Кириченко (2006) [7], М. Яремківа (2007) [18], І. Туманова (2010) [15]).

Допускається наводити підрядкове посилання (посилання на джерела у виносках); його оформлення має також відповідати вимогам бібліографічного опису.

Приклад:

Цитата в тексті: «...перед початком роботи над пейзажем з натури вибирають живописне вирішення мотиву, знаходять найбільш вдалу точку зору, що дуже важливо для досягнення поставленої мети...»¹.

Відповідне посилання виноска:

¹ Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2002. С. 127.

Для зосередження уваги на основному тексті сторінки величину шрифту самої виноска доцільно зменшити до розміру 12, а міжрядковий інтервал встановити на 1,15 або 1.

Посилання на ілюстрації, які супроводжують основну текстову частину пояснювальної записки (матеріали у розділах), вказують порядковим номером тої чи тої ілюстрації – наприклад, «іл. 1.2».

На всі таблиці, розміщені у пояснювальній записці, мають бути посилання у тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 1.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Важливим є й оформлення списку використаних джерел.

Бібліографічний апарат у кваліфікаційній роботі – ключ до використаних автором джерел. Крім того, він певною мірою відбиває наукову, зокрема мистецтвознавчу етику і культуру кваліфікаційної роботи. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь фактичного ознайомлення студента з наявною науковою, теоретично-методичною та довідковою літературою у межах розроблюваної проблеми.

Бібліографічний апарат кваліфікаційної роботи зазвичай складається з бібліографічного опису (списку використаних джерел) та

бібліографічних посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна із суттєвих частин кваліфікаційної магістерської роботи, що віддзеркалює самостійну працю її автора та демонструє ступінь його обізнаності з висвітлюваною проблемою, станом її фактичної розробки, відтак фундаментальності напрацьованого ним, безпосереднього заглиблення в ареал опрацьовуваного.

Оформлення списку використаних у роботі джерел має відповідати нормативним вимогам до бібліографічного опису, зокрема – ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [1].

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочень назв тощо.

Приклади **оформлення бібліографічного опису** у списку джерел наведені у додатку Б.

Додатки оформлюють як продовження пояснювальної записки на наступних її сторінках. За потреби допускається й окреме брошурування додатків – не у поєднанні із пояснювальною запискою. Однак у цьому випадку на титульній сторінці кваліфікаційної роботи (пояснювальної записки) треба обов'язково зазначити про наявність додатків та їх характер тощо.

Першою (у рамках додатків) йде сторінка із написом «ДОДАТКИ». Кожен окремий додаток як певний блок споріднених матеріалів, починають з нової сторінки. Їм дають заголовки, надруковані малими літерами з першої великої симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки треба позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В. 3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці, всілякі інші допоміжні до текстового розкриття суті напрацьованого матеріалу, розміщені у додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: іл. Г. 5 – п'ята фотографія додатка Г; іл. Д. 1.2 – другий малюнок першого розділу додатка Д.

Усі сторінки додатків повинні мати наскрізну нумерацію. Перша сторінка додатків (на якій уміщено позначення «ДОДАТКИ») нумерується наступним числом, яке йде після номера останньої сторінки списку використаних у роботі джерел.

1.4. Орієнтовна тематика для кваліфікаційних художніх робіт

Для виконання авторського художнього твору (основної, практичної частини кваліфікаційної роботи) пропонується низка загальних тем, які можуть бути реалізовані в обраній студентом художній техніці. У загальному контексті обраної (уподобаної, актуальної) тематики студент визначає конкретну тему (назву) своєї майбутньої творчої художньої роботи, яка в усталеному порядку проходить обговорення на випусковій кафедрі.

Серед типових тематик (тематичних напрямів), пропонованих сьогодні до безпосередньої практичної реалізації через виконання кваліфікаційних робіт як бакалаврських, так і магістерських, в рамках здобуття спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», зазвичай є такі:

1. Чарівний світ мистецтва.
2. Краса рідної землі.

3. Відгомін карпатських просторів.
4. Витоки українського малярства.
5. Велич сакрального мистецтва України.
6. Традиції і святість українського іконопису.
7. Майбутнє очима художника.
8. Від емоцій до абстрактного.
9. Впливова сила кольору.
10. Лінія, пляма, простір.
11. Художник і довкілля.
12. Світ очима художника.
13. Краса людського тіла.
14. Мова плями.
15. Замкнуте середовище.
16. Світ анімалістки.
17. Історія і баталії українського козацтва.
18. Фантазії на теми вражень.
19. У буденному житті я бачу свято.
20. Абстрактний і предметний світ.
21. Краса людської праці.
22. Здоров'я і спорт.
23. Видатні особистості України очима художника.
24. Тривимірність простору.
25. Світло і тінь.
26. Прекрасні пори року.
27. Миттєвість на вістрі пера або пензля.
28. Велич українського духу.
29. Імпровізації в натурних постановках.
30. Міфи наших пращурів.

Особливо актуальними і доречними у теперішній час є будь-які теми, які цілеспрямовано векторовані на висвітлення визвольної боротьби українського народу, незламного й непоборного протистояння нашої миролюбивої держави російському загарбникові у розпочатій ним війні.

Окрім тематик, які пропонуються випусковою кафедрою до реалізації у кваліфікаційних роботах, студент може запропонувати свою тему, сформовану за власним творчим задумом, художньою ідеєю, особистими мистецькими інтересами, уподобаннями тощо. У цьому випадку вибір (визначення) теми кваліфікаційної роботи здійснюється шляхом написання заяви на ім'я завідувача випускової кафедри та обґрунтуванням доцільності її розроблення. Така заява і письмове обґрунтування (обсягом однією друкованою сторінкою формату А-4) подаються студентом на кафедру на початку першого семестру (упродовж перших двох тижнів). У разі схвалення її на кафедрі вона включається до списку тем, які подаватимуться згодом на затвердження в установленому порядку.

Приклади безпосередньої реалізації творчих авторських задумів та ідей, втілених митцями у різних художніх техніках, матеріалах, стильових і видових контекстах, наведено на кольоровій вкладці.

РОЗДІЛ 2

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи

Процес виконання кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи супроводжується звітністю студентів про процес безпосереднього розв'язання поставлених перед ними завдань. У цьому плані на наукових семінарах випускової кафедри (не менше, ніж двічі за навчальний рік) заслуховуються звіти студентів про хід виконання кваліфікаційних робіт (див. бланки звітів у додатку А. 8). Протокол засідання наукового семінару, підписаний його керівником, зберігається у справах кафедри до закінчення навчального року.

Виконаний художній твір із вичитаною та відредагованою пояснювальною запискою, зшитю по лівому краю у тверду палітурку, здається керівникові (на кафедру) в установлений термін, що безпосередньо зазначений у завданнях підготовки кваліфікаційної роботи.

Бакалаврант (магістрант) допускається до захисту кваліфікаційної роботи, якщо він успішно завершив теоретичний курс навчання, повністю виконав цю роботу, представив її на кафедру (електронний варіант і роздрук пояснювальної записки, виконаний і належно оформлений авторський художній твір) та пройшов попередній захист її на засіданні кафедри (бланк звіту див. додаток А. 9) з безпосередньою успішною перевіркою на відсутність у напрацьованих ним матеріалах плагіату. Під час подачі роздрукованої пояснювальної записки на кафедру на її титульній сторінці та сторінці із завданнями на підготовку роботи мають стояти підписи автора роботи і наукового керівника. Відтак керівник подає на кафедру свій письмовий відгук з характеристикою діяльності випускника під час виконання кваліфікаційної роботи.

Окрім того, при допуску до захисту кваліфікаційної роботи враховується і її апробація (доповіді на наукових конференціях (у тому числі студентських); публікація у науковому виданні, збірниках

матеріалів конференцій тощо. Безумовно, доречною і актуальною є участь автора у різноманітних художніх виставках (персональних, колективних; місцевих, регіональних, обласних, всеукраїнських, міжнародних), також проведення мистецького звіту особистих творчих напрацювань і т. ін.

Кваліфікаційну роботу, рекомендовану кафедрою до захисту, завідувач кафедри скеровує на рецензію.

Рецензування кваліфікаційних робіт проводять кваліфіковані фахівці відповідної галузі виробництва, наукових і проєктних організацій, освітніх установ, науково-педагогічні працівники університету, які не працюють на кафедрі, при якій виконана кваліфікаційна робота, та науково-педагогічні працівники інших закладів вищої освіти. Склад рецензентів за поданням кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва затверджує декан факультету початкової освіти та мистецтва своїм розпорядженням не пізніше як за місяць до початку роботи екзаменаційної комісії із захисту кваліфікаційних робіт здобувачами відповідного рівня вищої освіти.

Рецензія на кваліфікаційну роботу має містити:

- обґрунтування актуальності теми виконаної кваліфікаційної роботи;
- короткий зміст напрацьованого у досягненні наміченої студентом мети;
- висновок про ступінь відповідності виконаної кваліфікаційної роботи поставленим завданням;
- загальну характеристику розділів пояснювальної записки;
- віддзеркалення у виконаній роботі тенденцій мистецького трактування світу, художніх форм відображення укладів людського життя, світосприйняття довкілля, новаторським формам пропагування мистецтва тощо;
- зауваження до роботи (якщо напрацьоване характеризується певними недоліками, упущеннями і т. ін.);
- оцінку роботи за національною шкалою оцінювання знань.

Якщо на кваліфікаційну роботу подана негативна рецензія, то це не є підставою для її недопущення до захисту.

За три дні до захисту кваліфікаційної роботи кафедра передає секретарю екзаменаційної комісії:

- пояснювальну записку, підписану виконавцем, науковим керівником і завідувачем кафедри;
- письмовий відгук керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання кваліфікаційної роботи;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу.

До екзаменаційної комісії можуть подаватися й інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи, а саме: друквані статті за її темою; буклети (каталоги) художніх виставок з участю бакалавранта / магістранта; документи, що вказують на практичне застосування виконаної роботи тощо.

2.2. Захист кваліфікаційної роботи

Захист кваліфікаційної роботи відбувається у заздалегідь визначений час, згідно із затвердженим розкладом роботи екзаменаційної комісії.

Захист кваліфікаційних робіт здійснюється, зазвичай, українською мовою як державною. За рішенням вченої ради факультету, захист кваліфікаційної роботи може також відбуватися іноземною мовою (якщо це зумовлено об'єктивними потребами доповідача, специфікою виконаного мистецького твору, певними особливостями його мистецтвознавчого, культурологічного аналізу тощо).

Засідання екзаменаційної комісії із захисту кваліфікаційних робіт мають відкритий (публічний) характер. У них можуть брати участь керівники кваліфікаційних робіт, викладачі кафедр, запрошені, усі охочі.

Для представлення кваліфікаційної роботи, розкриття її безпосереднього змісту та особливостей напрацьованого здобувачу другого (магістерського) рівня вищої освіти надається до 20 хвилин.

Під час виступу:

1. Оголошується тема кваліфікаційної роботи, назва виконаного в її форматі художнього твору.

2. Розкривається актуальність теми, зазначаються безпосередні чинники, які спонукали до її вибору.

3. Окреслюються об'єкт і предмет творчої розробки, мета і завдання роботи, теоретичні та практичні методи їх розв'язання.

4. Розкриваються ідея художнього твору, його стиль, безпосередній зміст (сюжет), техніка і матеріали виконання, особливості та нюанси композиційного рішення.

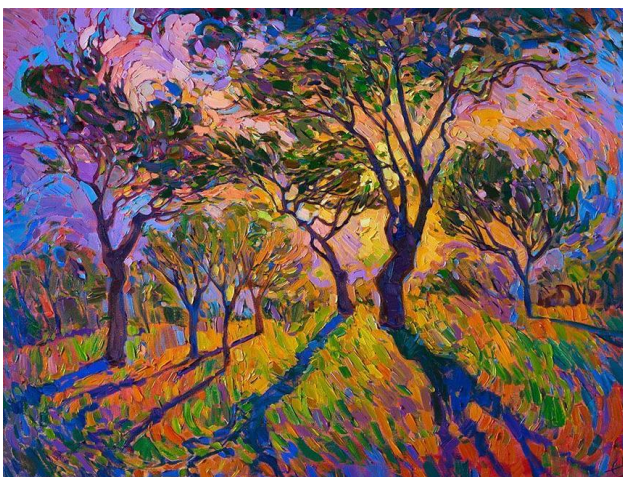
5. Висвітлюється послідовність виконання художнього твору – від роботи над пошуками варіантів образного та матеріального втілення ідеї (задуму) до оформлення виконаного.

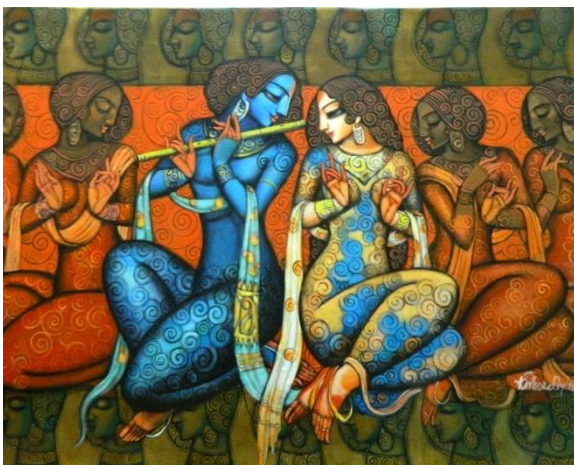
6. У підсумовуванні (наведенні висновків) виконаного дослідження доповідач має чітко окреслити ступінь результативності напрацьованого ним. Поряд із зазначенням основних досягнень можна вказати й певні проблемні ситуації, які не вдалося досконало (успішно, повною мірою) висвітлити у виконаній роботі, окреслити і пояснити причини такого, шляхи подальшої роботи над доопрацюванням таких моментів тощо.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії. Питання можуть стосуватися як теми виконаної роботи, так і мати загальний характер у межах змісту навчальних дисциплін спеціальності. За дозволом голови екзаменаційної комісії питання бакалавранту / магістранту можуть ставити всі присутні на захисті. Регламент загального часу на ставлення запитань доповідачеві від присутніх контролюється головою.

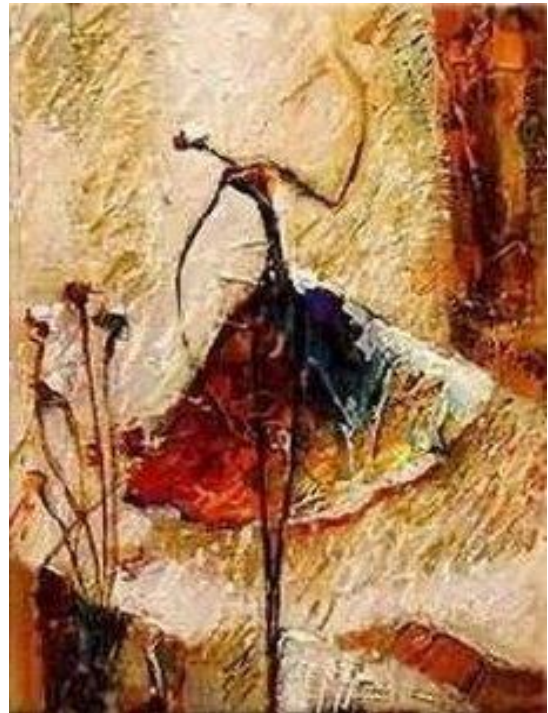
Після завершення подання відповідей здобувачем на поставлені йому питання голова (або секретар) екзаменаційної комісії оголошує відгук наукового керівника та зміст отриманої рецензії. Після відповідей здобувача на зроблені рецензентом зауваги, пропозиції процедура захисту кваліфікаційної роботи завершується.

Приклади творчих робіт у різних зображувальних техніках

2.3. Оцінювання кваліфікаційної роботи

При оцінюванні виконаної кваліфікаційної роботи беруться до уваги: рівні теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувача вищої освіти, безпосередня результативність виконання поставлених у роботі завдань, а також оцінки рецензента, керівника щодо суті виконаного, шляхів, технологій та повноти досягнення наміченої мети (як за змістом виконаного художнього твору – практичної частини кваліфікаційної роботи, – так і за вичерпністю розкриття теми у пояснювальній записці).

Механізм оцінювання напрацьованого враховує також ступінь творчих пошуків студента, його власне мистецьке бачення виконуваних завдань, аргументованість власного погляду, послідовність і науковий виклад матеріалу, реальне відображення творчого, неординарного, новаторського у змісті виконаного твору, безпосередньо у його персонажах, образах, діях, загалом композиційній організації усього зображеного, також у манерах і стилістиці індивідуального авторського письма, передачі форм та об'ємів, пластичному трактуванні зображуваного і т. ін.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється за стобальною шкалою з наступним переведенням оцінки у національну шкалу та шкалу ЄКТС (ECTS; див. додаток В).

Оцінка «**відмінно**» (**90 – 100 балів**) ставиться, коли студент: виконав кваліфікаційну роботу, яка має теоретичне й практичне значення; глибоко і повно розкрив зміст розроблюваної проблеми; критично й творчо використав наукову (мистецтвознавчу) літературу з теми; володіє методами наукового дослідження, мистецтвознавчого та художнього аналізу; зіставляє різні думки, аргументує власну точку зору; володіє спеціальною термінологією; грамотно ілюструє твердження прикладами, результатами спостережень та аналізів; системно, логічно й повно викладає матеріал; не допускає фактичних помилок; володіє культурою писемного мовлення, демонструє багатство словникового запасу, знання термінології.

Безпосередньо у практичній частині кваліфікаційної роботи (художньому творі) наявна виразна оригінальність задуму, унікальність творчого підходу до композиційного вирішення. Втілення задуманого у матеріалі характеризується досконалим володінням засобами художньої виразності, техніками та технологіями роботи, якісного оформлення твору.

У текстовій частині (пояснювальній записці) наявні: повна відповідність усіх уміщених тут матеріалів темі кваліфікаційної роботи та відображеному композиційному сюжету у виконаному творі; повне розкриття авторської ідеї твору та фахове інтерпретування композиційного рішення; переконливе обґрунтування вибору засобів художньої виразності та технологій виконання твору; повне дотримання норм наукової культури, грамотності написання тексту і вимог до оформлення; повноцінне використання джерельної бази; аргументоване формулювання висновків; систематизоване представлення ілюстративного матеріалу, його логічна прив'язка до тексту пояснювальної записки; якісне та ефективне оформлення напрацьованого.

Оцінка «добре» (**75 – 89 балів**) ставиться, коли студент: достатньо повно розкриває зміст проблеми; вміє аналізувати використану наукову літературу, але не завжди критично; вживає спеціальну термінологію, але не завжди доцільно; вміє зіставляти думки, твердження, відстоювати власну думку та ілюструвати теоретичні положення прикладами, результатами спостережень; має багатий словниковий запас; допускає 2 – 3 неточності при обґрунтуванні висновків та узагальнень; мають місце окремі мовні помилки й огріхи.

Безпосередньо у виконаному творі: виявлена оригінальність окремих аспектів задуму; наявний достатньо творчий підхід до композиційного укладу зображуваного; добре проглядається належне володіння засобами художньої виразності та технологією виконання; якісне оформлення твору.

У пояснювальній записці: повна відповідність її змісту та напрацьованого темі кваліфікаційної роботи та відображеному сюжету у виконаному творі; належне розкриття авторської ідеї твору та фахове

представлення його композиції; належне обґрунтування засобів художньої виразності та технологій виконання; повне дотримання норм наукової культури і грамотності написання тексту, вимог до оформлення напрацьованого; повноцінне використання джерельної бази; аргументоване формулювання висновків; систематизоване представлення ілюстративного матеріалу; якісне оформлення виконаного.

Оцінка **«задовільно» (60 – 74 балів)** ставиться, коли студент розкриває тему роботи недостатньо глибоко; мало користується спеціальною науковою термінологією, допускає помилки у вживанні термінів; не завжди виявляє самостійність в оцінці наукових фактів, спостережуваного тощо; мало наводить прикладів, допускає помилки у висновках та узагальненнях; викладає матеріал непослідовно, з порушенням системності, не забезпечуючи композиційної стрункості роботи; допускає помилки в мовному оформленні; розв'язує поставлені завдання фрагментарно; список використаної літератури не повний (не достатній), не досить критично використано окремі джерела.

Безпосередньо для виконаного твору характерні: тривіальний задум; підхід до композиційного вирішення недостатньо творчий; достатній рівень прояву володіння засобами художньої виразності; посередні навички технічного оперування зображувальним матеріалом; не надто належне оформлення твору.

Для теоретичних матеріалів у пояснювальній записці характерними є: достатня відповідність змісту напрацьованого самій темі роботи; неповне розкриття авторської ідеї твору; помірно виразне композиційне рішення; достатня обґрунтованість вибору засобів художньої виразності, технік та технологій роботи; неповне дотримання норм наукової культури написання тексту, вимог до оформлення; неповноцінне використання джерельної бази; недостатньо аргументоване формулювання висновків; низький рівень подання та оформлення ілюстративного матеріалу.

Оцінка **«незадовільно» (0 – 59 балів)** ставиться, коли студент: демонструє нерозуміння суті розроблюваної проблеми, її ключових складових; не володіє спеціальною термінологією; не використовує

теоретичні знання для розв'язку поставлених завдань; не вміє систематизувати та узагальнювати матеріал; не може аргументувати власну думку; допускає фактичні помилки; не послідовний у викладі думок.

Представлений до захисту твір характеризується: невдалим задумом; невідповідністю відтвореного теми кваліфікаційної роботи; відсутністю у виконаному творі творчого підходу до його композиційного рішення; надто низький або взагалі відсутній рівень володіння засобами художньої виразності, композиційної грамоти, технічного оперування зображувальним матеріалом; неякісним оформленням твору.

Пояснювальна записка характеризується: невідповідністю змісту теми роботи; неправильним визначенням понятійного апарату; недостатнім рівнем складності та повноти розкриття теми; тривіальністю методико-технологічних позицій розкриття задуманого; значним порушенням норм наукової культури і грамотності написання тексту, вимог до оформлення; неякісним використанням або ж взагалі нівелюванням основних (базових) джерел; невідповідністю висновків поставленим у завданням; відсутністю ілюстративного матеріалу або ж невдалим прив'язанням його до суті висвітлюваного.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Національний стандарт України. Вид. офіційне. [Уведено вперше : чинний від 2016-07-01]. Київ, 2016. 17 с.
2. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка [Затверджено вченою радою ДДПУ ім. Івана Франка, протокол № 16 від 09.12.2015 р.]. Дрогобич : ДДПУ ім. Івана Франка, 2015. 40 с.
3. Програма захисту кваліфікаційної роботи на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Галузь знань : 02 «Культура і мистецтво». Спеціальність : 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Освітня програма : «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво» / укл. : М. Сидор, Г. Савчин, Ж. Ясеницька. [Затв. на засіданні каф-ри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва ; прот. № 5 від 29.11.2022 р.]. Дрогобич, 2022. 10 с.
4. Програма захисту кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. Галузь знань : 02 «Культура і мистецтво». Спеціальність : 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Освітня програма : «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво» / укл. : М. Сидор, Г. Савчин, Ж. Ясеницька. [Затв. на засіданні каф-ри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва ; прот. № 5 від 29.11.2022 р.]. Дрогобич, 2022. 11 с.
5. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Наказ Міністерства освіти і науки України № 725 від 24.05.2019]. Київ, 2019. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/023-Obrazotv.mist.dekorat.mist.restavr-bakalavr.28.07.pdf>
6. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [Наказ Міністерства освіти і науки України № 726 від 24.05.2019]. Київ, 2019. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/023-obrazotvorche-mistetstvo-dekorativne-mistetstvo-restavratsiya-magistr.pdf>
7. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1993. 272 с. : іл.
8. Бірюков М. Ю. Техніка графіки. Луганськ : СПД Резніков В., 2008. 88 с.
9. Жердзицький В. Є. Живопис. Техніка і технологія. Харків : Колорит, 2006. 327 с.
10. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ : Либідь, 2005. 280 с.
11. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.

12. Кириченко А. М. Український народний декоративний розпис. Київ : Знання-Прес, 2006. 228 с.
13. Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. Художня графіка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 272 с.
14. Савчин Г. В., Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2013. 62 с.
15. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ : Ред. вісн. «АНТ», 2005. 399 с.
16. Сидор М. Б. Методичні рекомендації до виконання і захисту кваліфікаційної роботи [для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»]. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2018. 60 с.
17. Сидор М. Б. Рисунок : Малювання голови людини. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2016. 116 с.
18. Сидор М. Б. Рисунок : Частина 1. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2017. 132 с.
19. Сидор М. Б. Техніки і технології монументального мистецтва. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2018. 88 с.
20. Сидор М. Б. Художнє конструювання. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2012. 121 с.
21. Сидор М. Б. Художньо-прикладна графіка. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2012. 152 с.
22. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура : Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів : Аверс, 2010. 496 с.
23. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка й основи графічного мистецтва. Луцьк : ЛДТУ, 2003. 160 с.
24. Христенко В. Є. Техніки авторського друку : офорт, літографія, дереворит та лінорит, шовкотрафаретний друк. Харків : Колорит, 2004. 83 с. : іл.
25. Яремків М. Композиція : творчі основи зображення. Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Допоміжні:

26. Гурська А. С. Мова та граматика українського орнаменту. Київ : Альтернативи, 2003. 144 с.
27. Коляденко Г. І. Анатомія людини : 6-е вид. Київ : Либідь, 2014. 384 с. : іл.
28. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ : Каравела, 2004. 304 с.
29. Мірчук З., Мірчук М. Анатомія людини. Дрогобич : Вимір, 2007. 40 с.
30. Музеї народного мистецтва та національна культура : збірник наукових праць / за ред. д-ра мистецтвознавства М. Селівачова. Київ : Златограф, 2006. 268 с., іл.
31. Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Анатомія людини. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с.
32. Орел Л., Стогнота Л. Народне мистецтво України на межі тисячоліть : монографія. Київ : Автоексперт, 2007. 247 с. : іл.

33. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. 216 с.
34. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
35. Сидор М. Б. Вивчення формату як засобу творчого вирішення зображень. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2009. 48 с.
36. Сидор М. Б. Скульптура та пластична анатомія. Дрогобич : НВЦ «Каменяр», 2002. 60 с.
37. Сидор М. Б., Федів М. Й., Ясеницька Ж. В. Основи грамоти з образотворчого мистецтва. Словник термінів. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2006. 78 с.
38. Словник українського сакрального мистецтва / за наук. ред. чл.-кор. Академії мистецтв України М. Є. Станкевича ; Інститут народознавства НАН України. Львів : Афіша, 2006. 286 с.
39. Українські символи / М. Дмитренко, Л. Іваннікова, Г. Лозко та ін. Київ : Редакція часопису «Народознавство», 1994. 140 с.
40. Фольта О. В., Смолинський Р. І. Основи художнього конструювання. Київ : Вища школа, 1993. 146 с. : іл.
41. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен : Альбом-каталог. Київ : ЗАТ «Атлант ЮЕмСі», 2002. 511 с.
42. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст. : структурування, методологія, художні позиції. Львів : Українські технології, 2005. 528 с.
43. Gottfried Bammes. Der nackte Mensch / [Баммес Г. Анатомія людини ; нім. мовою]. Dresden : VEB Verlag der Kunst, 1982. 474 s.

ДОДАТКИ

Додаток А.1

**Зразок оформлення титульного аркуша
бакалаврської роботи (пояснювальної записки)**

**Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва**

«До захисту допускаю»

Завідувач кафедри вокально-хорового,
хореографічного та образотворчого
мистецтва, професор

_____ Ірина БЕРМЕС

«____» _____ 2023 р.

ЛОЗОПЛЕТІННЯ ЯК ХУДОЖНІЙ ЗАСІБ У ФОРМУВАННІ СТИЛІСТИКИ ІНТЕР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА

**Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»**

Бакалаврська робота (пояснювальна записка)
на здобуття кваліфікації – Бакалавр образотворчого мистецтва,
декоративного мистецтва, реставрації за спеціалізацією
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

Автор роботи: Топольницький Роман Ігорович

_____ *підпис*

**Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства,
доцент Сидор Михайло Богданович**

_____ *підпис*

Дрогобич, 2023

**Зразок оформлення титульного аркуша
магістерської роботи (пояснювальної записки)**

**Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва**

«До захисту допускаю»

Завідувач кафедри вокально-хорового,
хореографічного та образотворчого
мистецтва, професор

_____ Ірина БЕРМЕС

« ____ » _____ 2023 р.

**ХУДОЖНЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДІЙСНОСТІ ЧЕРЕЗ
ВИРАЖАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ПРИМІТИВІЗМУ**

**Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»**

Магістерська робота (пояснювальна записка)
на здобуття кваліфікації – Магістр образотворчого мистецтва,
декоративного мистецтва, реставрації за спеціалізацією
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

Автор роботи: Сергієнко Соломія Богданівна

_____ *підпис*

**Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства,
доцент Сидор Михайло Богданович**

_____ *підпис*

Дрогобич, 2023

Додаток А.3
Зразок оформлення сторінки для зазначення оцінки та мотивації оцінки захисту бакалаврської роботи

Захист бакалаврської роботи

(тема роботи)

Оцінка за стобальною шкалою: _____

Оцінка за національною чотирибальною шкалою: _____

Коротка мотивація захисту:

Дата

Голова ЕК _____

підпис

прізвище, ім'я

Секретар ЕК _____

підпис

прізвище, ім'я

Додаток А.5

Зразок оформлення сторінки з переліком умовних позначень, скорочень, термінів

(Ця сторінка не є обов'язковою. Такий перелік подається за потреби)

Перелік умовних позначень, скорочень, термінів

ДАЛО	–	Державний архів у Львівській області
ЛМНАП	–	Львівський музей народної архітектури і побуту «Шевченківський гай»
ЦДІАУЛ	–	Центральний державний історичний архів України (Львів)
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____
_____	–	_____

Додаток А.6
Зразок оформлення сторінки зі змістом пояснювальної записки
до бакалаврської (магістерської) роботи

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Назва розділу	11
1.1. Назва підрозділу.....	11
1.2. Назва підрозділу.....	15
1.3. Назва підрозділу.....	17
Розділ 2. Назва розділу	19
2.1. Назва підрозділу.....	19
2.1.1. Назва пункту.....	19
2.1.2. Назва пункту.....	21
2.2. Назва підрозділу.....	24
2.2.1. Назва пункту.....	24
2.2.2. Назва пункту.....	26
Висновки	28
Список використаних джерел	31
Додатки	35

Примітка: «Розділ 1» подано лише з підрозділами.
«Розділ 2» подано з підрозділами та пунктами. У пункті 2.3.1
включено підпункти – 2.3.1.1 та 2.3.1.2.

Додаток А.7
**Зразок оформлення сторінки із заголовками розділу,
його підрозділів, пунктів**

Розділ 1.
НАЗВА ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

1.1. Назва першого підрозділу першого розділу

Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу. Текст підрозділу.

1.1.1. Назва першого пункту першого підрозділу першого розділу. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту.

1.1.2. Назва другого пункту першого підрозділу першого розділу. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту.

1.2. Назва другого підрозділу першого розділу

1.2.1. Назва першого пункту другого підрозділу першого розділу. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту.

1.2.2. Назва другого пункту другого підрозділу першого розділу. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту.

1.2.3. Назва третього пункту другого підрозділу першого розділу. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту. Текст пункту.

Примітка: «Розділ 2» починатиметься з нової сторінки, а всі його підрозділи, пункти та підпункти йтимуть за зразком «Розділу 1».

Додаток А.8
Бланки звітів про хід виконання кваліфікаційної роботи

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Етапи підготовки бакалаврської (магістерської) роботи

1. Тема _____

2. Керівник _____
3. Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

I етап підготовки бакалаврської (магістерської) роботи

Перелік завдань, що підлягають висвітленню у кваліфікаційній роботі _____

Список рекомендованої літератури _____

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Етапи підготовки бакалаврської (магістерської) роботи

1. Тема _____

2. Керівник _____
3. Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

III етап підготовки бакалаврської (магістерської) роботи

Перелік методично-практичних питань, що підлягають висвітленню у кваліфікаційній роботі _____

Список рекомендованої літератури _____

Додаток А.9
Бланк звіту про попередній захист кваліфікаційної роботи

Попередній захист бакалаврських (магістерських) робіт
протокол № ____ від _____

Тема бакалаврської (магістерської) роботи _____

Рецензент _____

Керівник: _____ Виконавець: _____

Виступ виконавця: _____

Запитання: 1. _____

2. _____

3. _____

Виступ керівника із зауваженнями: _____

Виступ завідувача кафедри (підсумковий): _____

Додаток Б
Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел
(Згідно з положеннями ДСТУ 8302:2015)

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жердзицький В. Є. Живопис. Техніка і технологія : навч. посібн. Харків : Колорит, 2006. 327 с. 2. Коляденко Г. І. Анатомія людини : підручн. 6-е вид. Київ : Либідь, 2014. 384 с. 3. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) : монографія. Київ : Ред. вісн. «АНТ», 2005. 399 с. 4. Сидор М. Б. Рисунок. Частина 1 : тексти лекцій до розділу «Художньо-образна мова рисунку». Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2017. 132 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ ст. У пошуках «великого стилю» : книга-альбом. Київ : Либідь, 2005. 280 с. 2. Орел Л., Стогнота Л. Народне мистецтво України на межі тисячоліть : колект. монографія. Київ : Автоексперт, 2007. 248 с. 3. Савчин Г. В., Ясеницька Ж. В. Композиція : навч. посібн. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2013. 62 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво : навч. посібн. Львів : Світ, 1993. 272 с. 2. Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Анатомія людини : навч. посібн. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Народна архітектура Українських Карпат : колект. монографія / Ю. Г. Гошко, Т. П. Кіщук, І. Р. Могитич, П. М. Федака. Київ : Наука, 1987. 272 с. 2. Формування ресурсів для виробництва продукції : наук. вид-ня / В. В. Вітвіцький, М. Ф. Кисляченко, І. В. Лобов, А. А. Нечипорук. Київ : НДІ «Украгропромдрук», 2006. 106 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Духовні цінності українського народу / С. М. Возняк, В. І. Кононенко, В. В. Луць та ін. Київ – Івано-Франківськ : Плай, 1999. 294 с. 2. Українські символи : колект. монографія / М. Дмитренко, Л. Іваннікова, Г. Лозко та ін. Київ : Наука, 1994. 140 с. 3. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посібн. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. Київ : Укр. ін-т дослідж., 2005. 115 с.
Без автора: редактор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мірча Еліаде як класик світового релігієзнавства : збірник наук. статей / наук. ред. : Л. Филипович, В. Хромець. Київ : Духовність, 2007. 192 с. 2. Музеї народного мистецтва та національна культура : збірник наук. праць / ред. М. Селівачов. Київ : Златограф, 2006. 268 с.
укладач	<ol style="list-style-type: none"> 1. Воскресіння мертвих : українська драма : антологія / упоряд., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук. Київ : Грані-Т, 2007. 638 с. 2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : збірник наук. праць / наук. ред. Кащенко В. та ін. Чернівці : Рута, 2007. 310 с.
переклад	<ol style="list-style-type: none"> 1. Каюа Р. Людина та сакральне / пер. з фр. А. В. Усика ; за виданням : Roger Caillois. L'homme et le sacré. Київ : Ваклер, 2003. 256 с.

Багатотомний документ: загалом	1. Історія українського мистецтва : в 6 т. / АН Української РСР. Київ : УРЕ, 1966–1970. 2. Реабілітовані історією. Житомирська область : у 7 т. / ред. колегія : Тронько П. Т. (голова) та ін. Житомир : Полісся, 2006.
окремий том	1. Історія українського мистецтва : у 5 т. / гол. ред. Г. Скрипник ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2007. Т. 5 : Мистецтво ХХ століття. 2007. 1048 с. 2. Мартирологія українських церков : у 4 т. Торонто ; Балтимор, 1985. Т. 1 / упоряд. і ред. : О. Зінкевич, О. Воронин. 1987. 1207 с. 3. Українське мистецтво : навч. посібн. : у 3 ч. / Д. П. Кривач, В. А. Овсійчук С. О. Черепанова. Львів : Світ, 2003. Ч. 3. 2005. 286 с. 4. Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. / АН УРСР. Ін-т літ-ри ; ред. кол. : Є. Кирилюк (голов. ред.) та ін. Київ : Наукова думка, 1976–1986. Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897–1899) / уклад. Ф. Лось. 1981. 596 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Українське сакральне мистецтво : традиції, сучасність, перспективи : матеріали Міжн. наук. конф. (Львів, 4–5 травня 1993 р.). Львів : ЛАМ, 1994. 166 с. 2. Християнська сакральна традиція : матеріали IV Міжн. наук. конф. (Львів, 24–25 листопада 2011 р.) / в. о. голов. ред. о. Н. Лозинський. Львів, 2011. 159 с.
Словники	1. Декоративно-ужиткове мистецтво : словник : у 2 т. / ред. Я. П. Запаско. Львів, 2000. Т. 1 : А–К. 366 с. ; Т. 2 : Л–Я. 399 с. 2. Європейський Союз : словник-довідник. 2-ге вид., оновл. / упоряд. М. Марченко. Київ : К.І.С., 2006. 138 с. 3. Тимошенко З. І., Тимошенко О. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основних термінів і понять з організації навч. процесу у вищих навчальних закладах. Київ : Європ. ун-т, 2007. 57 с. 4. Словник українського сакрального мистецтва / Авт. : М. Станкевич, С. Боньковська, Р. Василик та ін. Львів : Афіша, 2006. 288 с.
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів, 2003. 160 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України про рекламу (за станом на 25 січня 2000 р.) / Верховна Рада України. Київ : Парламентське видавництво, 2000. 20 с. 2. Цивільний кодекс України. № 435-15. Редакція від 15.12.2017, підстава 2147а-19. Київ, 2017.
Стандарти	1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Видання офіційне. [Уведено вперше : чинний від 2016-07-01]. Київ, 2016. 17 с. 2. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Видання офіційне. [Чинний від 2017-07-01]. Київ, 2016. 25 с.
Дисертації	1. Гончаренко А. О. Трансформації розвитку української скульптури (в контексті культурно-мистецьких процесів 1990-х – 2000-х рр.) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. Харків, 2015. 223 с. 2. Гошовський Р. М. Декоративно-семантичні чинники сакралізації культових об'єктів українців XVI – початку ХХ століть (Онтологія. Типологія. Художні засоби) : дис. ... кандидата мистецтвознавства : 26.00.01. Івано-Франківськ, 2015. 223 с. 3. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси : дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02. Київ, 2005. 276 с.

Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алфьорова З. І. Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Харків, 2008. 43 с. 2. Пригода Т. М. Феномен пластичного в культурі : естетичний та філософський аналіз : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук. : спец. 09.00.08 «Естетика». Київ, 2001. 18 с.
Частина документа: стаття з матеріалів конференцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Балаклицький М. Феномен «нової релігійності». <i>Людина, наука, техніка в новому тисячолітті</i> : матеріали V Міжн. наук.-практ. конф. (Харків, 27–28 квітня 2004 р.). Харків, 2004. С. 47–48. 2. Поварьонкіна К. Іконографічні модифікації в українському релігійному малярстві під впливом греко-католицизму. <i>Михайло Фіголь : життя і творчість (на пошанування 80-ї річниці від дня народження)</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 18–19 жовтня 2007 р.). Івано-Франківськ, 2007. Кн. 1. С. 225–234. 3. Сидор М. Галицькі придорожні каплиці як елемент традиційної культури українців та проблема їх дослідження в українознавстві. <i>Етнос. Культура. Нація</i> : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Дрогобич, 27–28 жовтня 2000 р.). Дрогобич, 2001. С. 170–175.
стаття зі збірника	<ol style="list-style-type: none"> 1. Будяк В. Кітч і кемп : спільне й відмінне проявів у моді. <i>Вісник ЛНАМ: збірник наук. праць</i>. Львів, 2012. Вип. 23. С. 42–47. 2. Галета О. Особливості класифікації скульптури в контексті вивчення малих архітектурних форм. <i>Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство</i>. Івано-Франківськ, 2012. Вип. 24–25. С. 95–100. 3. Гнатюк Л. Р. Поняття «образ» та «ікона» зі східнохристиянської перспективи. <i>Вісник ХДАДМ</i>. Харків, 2011. № 4. С. 91–95. 4. Кузенко П. Я. Українське меморіалознавство : Історія та сучасність. <i>Художня культура. Актуальні проблеми</i>. 2008. Вип. 5. С. 581–591.
стаття з журналу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гаврилюк Т. Незбагненне і непояснюване : Священне як елемент людського світогляду. <i>Людина і світ</i> : щомісячний наук.-попул. релігієзнавчий журнал. 2003. № 3 (501). С. 51–54. 2. Зазуляк Т. Мистецтво витинанки : творимо декоративну композицію. <i>Мистецтво та освіта</i>. 2017. № 4. С. 33–39. 3. Лупій С. Меморіальна скульптура Львова доби класицизму. <i>Київська старовина</i> : історико-філологічний журнал. 2004. № 3. С. 161–167.
стаття з газети	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дротенко В. 25-літній ювілей кафедри культурології та мистецької освіти. <i>Франківець</i>. 27 листопада 2017 р. № 10 (255). С. 4–5. 2. Дубогай О. Д. Щоденник здоров'я школяра. <i>Валеологія</i>. 1999. № 7. Квітень. С. 2–6.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Десятерик Д. Олександр Сухоліт : «У будь-якому випадку в центрі скульптури повинна стояти людина» [Електронний ресурс] // Сумно : спільнота блогів про культуру (19.03.2009). URL : http://sumno.com/article/systema-suholita-intervyu/ 2. Петрук Р. Сумнів є основою руху вперед [Електронний ресурс] // Art Ukraine. 2008. № 2. Березень. URL : http://artukraine.com/ua/archive/20/ 3. Сердюк В. Михайло Дзіндра : скульптор, який подарував Львову все [Електронний ресурс] // ZAXID.NET. (26.07.2008). URL : http://zaxid.net/news/showNews.do?dzindra_skulptor_yakiy_podaruvav_lvovu_vse&objectId=1059560

Додаток В
Шкала оцінювання (університету, національна та ECTS)

Шкала оцінювання університету (в балах)	Національна шкала оцінювання	Шкала ECTS	
		Сумарна модульна оцінка (в балах)	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	«відмінно»	90 – 100	A
75 – 89	«добре»	82 – 89	B
		75 – 81	C
60 – 74	«задовільно»	67 – 74	D
		60 – 66	E
0 – 59	«незадовільно»	35 – 59	FX
		0 – 34	F

Електронне навчально-методичне видання

Методичні рекомендації до виконання і захисту бакалаврської та магістерської робіт

Укладач Михайло Сидор

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Редактор

Ірина Невмержицька

Технічний редактор

Лужецька Ольга

Коректор

Артимко Ірина

Здано до набору 02.03.2023 р. Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 4. Зам. 12.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016 р.). 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, к. 31.